

LÄHEMAD ÜRITUSED

Kolmapäeval, 5. jaanuaril kell 1200 – ESAS-i seltsipäev Eesti Spordimuuseumis. Oma spordi- ja treeneritegevusest ning vaadetest suusaspordile tuleb rääkima **Uno Aavola**.

Kolmapäeval, 12. jaanuaril kell 16.00 – Eesti Spordimuuseumis avatakse välisnäitus “**Suusalugu – lumejäljed Norrast**”, mis tutvustab Norra suusatamise ajalugu laiale maailmale ja jõuab oma rännakul tagasi Euroopasse otse Ameerikast.

Neljapäeval, 20. jaanuaril kell 16.00 – ESAS-i Tallinna osakonna seltsiõhtu Kalevi sportlasklubis, kus külla tuleb spordiperekond Kruus.

Kolmapäeval, 2. veebruaril kell 12.00 – ESAS-i seltsipäev Eesti Spordimuuseumis. Spordimuuseumi keldrisaalis avatakse **Kanada eestlaste sporditrofeede näitus** ja järgneval seltsipäeval räägitakse eestlaste elust-olust ning sealhulgas loomulikult ka sporditegevusest Kanadas.

Neljapäeval, 17. veebruaril kell 16.00 – ESAS-i Tallinna osakonna seltsiõhtu Kalevi sportlasklubis.

Reedel, 25. ja laupäeval, 26. veebruaril – ESAS-i I talvekool Kohtla-Nõmmel (lähemalt vt. allpool).

Kolmapäeval, 2. märtsil kell 12.00 – ESAS-i seltsipäev Eesti Spordimuuseumis. Päeva planeeritud esinejaga (**Fjodor Koltšin**) on läbirääkimised veel pooleli, kuid on loodame, et tal on võimalik tulla.

Neljapäeval, 17. märtsil kell 16.00 – ESAS-i Tallinna osakonna seltsiõhtu Kalevi sportlasklubis

Teisipäeval, 5. aprillil kell 11.00 – Viljandimaa VI spordiajaloo päev
Viljandi Maavalitsuse saalis, kus saab jätku Mulgimaa spordielu käsitlemine
ajavahemikul 1945–1965.

**NB! NB! NB! Teatajas ilmunud informatsiooni seltsi ürituste kohta palume
võtta osalemise kutsena, sest postikulude kokkuhoiu vajaduse tõttu ei pruugi
iga ürituse kohta eraldi kutset järgneda.**

ESIMENE ESAS-i TALVEKOOL TULEKUL

**ESAS-i esimene talvekool toimub 25.–26. veebruaril 2005. aastal Ida-
Virumaal Kohtla-Nõmmel.** Osavõtjate saabumine 25. veebruaril kell 10.00–
11.00 Kohtla-Nõmme (Spordi tn. 2) suusamaja juurde.

Talvekooli **peateemaks on kaevurite kehakultuuri- ja sporditegevus
“Eesti Põlevkivis” läbi aegade**, kui osa Eesti spordiajaloo 1960.–1970.
aastatel töötas “Eesti Põlevkivi” ettevõtetes ligi 13000 inimest, kusjuures suur osa
neist tegeles kehakultuuri ja spordiga. Nende hulgas oli ka kolm rahvusvahelisse
klassi meistersportlast: Mart Vilt, Ülo Raidma ja Avo Talpas. Rida aastaid
võistlesid Eesti koondises meistersportlased Jüri Tiido ja Valeri Vaht (maadlus);
aumeistersportlane Priidik Kippar, Pavel Dubovik, Dmitri Kõiv ja Arseni
Sajankin (poks); Edvin Tsirit, Wilhelm Strants, Jüri Uit ja Jüri Tselobitsnikov
(tõstmine) ning paljud teised. “Eesti Põlevkivi” jalg- ja korvpalluritel ning
jäähokimängijatel olid arvestatavad võistkonnad.

Alates 1970. aastatest said traditsioonilisteks maadluse ja ujumise
võistlused kaevurite auhindadele, rahvusvahelised jõutõstmisvõistlused
“Alutaguse Karu” jms.

Kaevanduste ja karjääride juhtivad töötajad on olnud paljude spordialade
eestvedajateks Kohtla-Järve rajoonis. Nii oli endine peadirektor Ülo Tambet kaua
aega ujumise (tuntumad ujujad Sirje Eirand, Livio Vilberg, Jelena Sladzevskis,
olümpialane Elina Patõrka, Natalja Hissamutdinova), Otto Sullokatko maadluse,
Endel Paap tõstmise, Lembit Võlu ja Nikolai Varb motosporti, Ülo Uluots
jahispordi patrooniks jne.

Talvekooli “õpetajateks” on kavas kutsuda Arthur Ruusmaa, koduloolane
Laine Toomsalu, poetess Virve Osila, kaevandustegelased-sportlased Mart Vilt,
Väino Viilup, Nikolai Varb, Lembit Kaljuvee jt.

Lisaks õppetundidele on talvekooli kavas veel Kohtla Kaevanduspark-
muuseumi külastamine, sporditrofeede ja spordifotode näitus ning
spordiprogramm. Seda arvestades peaks igal talvekooli tulijal kaasas olema
vastav spordiriietus, võimaluse korral ka omad suusad, kuid on võimalik varustust
ka kohapeal laenutada. Soovi korral saab mäelt liugu lasta (loodetavasti tõuseb

tahtmine seda ka võidu teha) kelgul, reel või kummirõngal /snowtubing/ jms. Õhtul toimub spordialane mälumäng ja muu seltskondlik tegevus.

Soovist talvekoolist osa võtta palume teatada (koos osavõtumaksu 25.- krooni tasumisega) **hiljemalt 1. veebruariks 2005 Enn Mainlale, tallinlastel Rein Järvale**, et korraldajatel oleks võimalik õigeaegselt lahendada transpordi, majutuse ja toitlustamise küsimused.

Täiendavat teavet talvekooli kohta võib saada kohapealt Kohtla-Järve Spordihuvi Klubist **Ilmar Talustelt** (tel. 3354381 või 5514776; faks 3354380), **Arthur Ruusmaalt** (tel. 7821939 või 56616860, artur356@hotmail.ee) või **Enn Mainlalt** (tel. 7300754 või 56497632; enn@spordimuuseum.ee).

Tösisst ettevalmistust talvekooliks ja kohtumiseni veebruaris Kohtla-Nõmmel soovivad Kohtla-Järve Spordihuvi Klubi nimel

Ilmar Taluste ja Arthur Ruusmaa.

ESAS-i TEGEVUSKAVA 2005. AASTAKS

1. ORGANISATSIOONILINE TEGEVUS

1.1. Seltsi liikmeskonna laiendamine uute liikmetega, eriti noortega	pidev	juhatus
1.2. Koostöö EOK-ga Eesti spordiajaloo uurimise edendamiseks.	pidev	juhatus
1.3. Koostööprojektid spordiajaloo tegelevate isikute ja organisatsioonidega	pidev	juhatus
1.4. Spordiala liitudes spordiajaloo uurijate (toimkondade) ellukutsumise ja alade ajalugude uurimise taotlemise jätkamine	pidev	juhatus
1.5. Oma tegevuse info levitamine internetis (ESM koduleheküljel), selle pidev täiendamine ja uuendamine	pidev	juhatus ja D. Lell
1.6. Seltsi aruande-valimiskoosoleku ettevalmistamine ning läbiviimine	28. nov.	juhatus

2. SELTSITEGEVUS

2.1. ESAS-i seltsipäevad	iga kuu	juhatus
2.2. Tallinna Osakonna kohvikklubi õhtud	vast. gr.	TO juh.
2.3. Viljandi VI spordiajaloo päev	5. aprill	kohalik aktiiv
2.4. Pärnu X spordiajaloo päev	veebruar	kohalik aktiiv
2.5. Ess "Kalev" ajaloopäev	aprill	Kalev
2.6. Viljandi VII spordiajaloo päev	22. nov.	kohalik aktiiv

3. METOODILINE TÖÖ JA KOOLITUS

3.1. Talvekool Kohtla-Nõmmel	25.–26. veebr.	juhatus ja kohalik aktiiv
3.2. Koolituspäev TÜ Raamatukogus	5. mai	juhatus
3.2. Koolituspäev Rahvusraamatukogus	6. okt.	TO juhatus
3.3. Suvekool Lagedil	6.–7. aug.	juhatus
4. UURIMISTÖÖ- JA KIRJASTAMINE		
4.1. Teataja väljaandmine	iga kv.	E. Mainla
4.2. Toimetised nr. 6 toimetamise jätkamine ja trükkimine	I–II kv.	L. Martis E. Mainla
4.3. Toimetised nr. 7 toimetamine ja trükiks ettevalmistamine	III–IV kv.	E. Mainla
4.4. Eesti spordikronoloogia koostamise ettevalmistamise jätkamine	I–IV kv.	toimkond
4.5. Teemade “Eesti meistrivõistluste arengulugu” ja “Meie rekord” uurimise jätkamine	I–IV kv.	TO juhatus
4.6. Projekti “Eesti spordi aastaraamat 1940–1955” teostamine	I–IV kv.	TO juhatus
5. MAJANDUSTEGEVUS		
5.1. Liikmemaksude kogumine	pidev	laekurid
5.2. Fondidest toetuste taotlemine	pidev	juhatus
5.3. Majandusküsimuste lahendamine	pidev	juhatus

Hea seltsikaaslane! Palun anna ligema kahe nädala jooksul juhatusale teada oma arvamustest ja ettepanekutest uue aasta tegevuskava suhtes – mida vajalik lisada, muuta, parandada.

KROONIKA

KOOLITUS RIIGIARHIIVIS

6. oktoobril kogunes parkümmend tallinlast ja autotäis tartlasi Riigiarhiivi Madara tänava uude hoonesse kuulama-vaatama mis seal peidus on. Arhivaar **Kadri Metsaots** andis seltsi liikmetele põhjaliku ülevaate arhiivi kogutust ja ringkäigul hoidlatesse sai seda ka oma silmaga näha. Lõpuks tutvuti lähemalt mõnede sporditoimikute sisuga, kuid nagu selgus, on selles hoones otseselt sporditemaatikat vähe tallel. Spordihuviline uurija peaks kõigepealt sammud seadma ikka Maneeži tänavale või Toompeale. Muidugi on võimalus Toompeal leiduvaid 1920.–1930. aastate materjale tellida välja ka Maneeži tänava lugemissaali.

TALLINLASTE KLUBIÕHTU

Rein Järva

Tallinlaste järjekordne klubiõhtu toimus 21. oktoobri õhtupoolikul tavapärasel kohal, Kalevi sportlasklubis. Kohale olid tulnud 24 inimest, suhteliselt arvukalt, sest eesseev kohtumine kahekordse olümpiamedalisti Jaak Lipsoga töötas tulla huvitav. Paraku tervislik seisukord ei võimaldanud ka seekord meie poolt planeeritud külalisel välja tulla ja niiviisi olid Seltsi liikmed isekeskis.

Valdur Tamming võttis üles sõnajärje oma hingel olevais küsimustes. Ta tundis muret, et spordikirjandust loetakse vähe, läbimüük on väike ja ka spordiinimesed ise ei huvitu trükistest. Kas siis on üldse mõtet spordiajalugu uurida ja raamatuid välja anda. See tekitab kohalolijais elavat vastukaja.

Rein Järva resümeeris kokku sõnavõtjate ühise vastuse – ajalugu uurida ja avaldada on alati vajalik, olenemata sellest kui palju on huvilisi. See on meie Eesti (spordi)kultuuri küsimus ja me oleksime (spordi)rahvusena hääbumisele määratud, kui meie oma uurimistegevuse lõpetaksime.

Teise küsimusena tõstatas Valdur Tamming meie spordiajakirjanike poolse sõnakasutuse teema. Mitte alati ei ole see korrektne, kohati lausa taunitav. Teda toetas Lembit Koik, kes on ka ise varem nii kirjutavas kui ka rääkivas spordipressis ebakohtasid märganud ja sellele ka tähelepanu juhtinud. Paraku ilma tulemuseta. Tamming ja Koik nentisid samuti, et kohati jätab soovida ka praeguste tegevajakirjanike spordiajalooline kompetentsus.

Juhan Maidlo teadis rääkida Soomes toimivast konkursist spordiajakirjanikuks saamisel ja katseajast. Meil Eestis võiks spordiajakirjanike koolitust tõhustada. ESAS oma liikmetega võiks abiks olla Eesti spordiajaloo tutvustamisel. Jäi kõlama mõte ümarlaua kokkukutsumisest spordiajakirjanike ühenduse ja meie Seltsi esindajate vahel. Tamming ja Koik lubasid ette valmistada kokkusaamise teesid.

KERGEJÕUSTIK EESTIS 95

Eesti Spordimuuseumis toimus 23. oktoobril mitu olulist sündmust. Eesti Kergejõustikuliidu president Neinar Seli avas Eesti kergejõustiku 95. juubelile pühendatud suurejoonelise näituse. Seejärel esitleti kahte trükist: "Tõnsonist Tammertini" ning "Lossmanist Loskutovini" teist trükki. Järgnes „Paiskajate päev“.

Eesti kergejõustiku arengulugu kajastav näitus oli üles ehitatud kuuest üksteist täiendavast osast, mis tutvustasid Eesti kergejõustiku organisatsiooni arengut, säravamaid saavutusi ning edukamaid sportlasi. Vaataja sai uudistada arvukaid fotosid, medaleid, auhindu, dokumente ja trükiseid. Suurel ekraanil sai filmilõikude vahendusel kaasa elada TV 10 olümpiastardi hetketele. Interaktiivses tsoonis oli lastel kui ka pingsast näituse vaatamisest väsinud

täiskasvanutel võimalus oma jõudu proovida hoota kaugushüppes, katsuda ja võrrelda erinevate spordivahendite raskusi ning visuaalselt imetleda Eesti rekordeid kaugus-, kolmik- ja kõrgushüppes.

Näituse põhiosa suleti 19. detsembril, kuid ajaloolist fotoülevaadet ja kergejõustikualast kirjandust saab vaadata veel 23. jaanuarini.

Esitletud trükised on valminud Erlend Teemäe, Aare Oja ja Spordimuuseumi töötajate koostöös. „Lossmanist Loskutovini“ on eelmisel aastal ilmunud väljaande kordustrukk, kuid põhjalikult täiendatud kujul. Statistilist ülevaadet Eesti kesk- ja pikamaajooksust on alustatud neli aastakümnet varasemast ajast, s.o. Eestis alade harrastamise algusest. Lisatud on ka mitmed uued peatükid, mis annavad ülevaate meie jooksjate tasemest rahvusvahelises võrdluses.

Sama ülesehitust järgib ka teine trükis – „Tõnsonist Tammertini“. Selle vahendusel saab põhjaliku statistilise ülevaate heiteala arengust. „Paiskajad“, s.o. kuulitõukajad, odaviskajad, ketta- ja vasaraheitjad on mõjusalt kaasa rääkinud rahvusvahelisel areenil, mis tuleb selgelt välja ka numbritesse panduna.

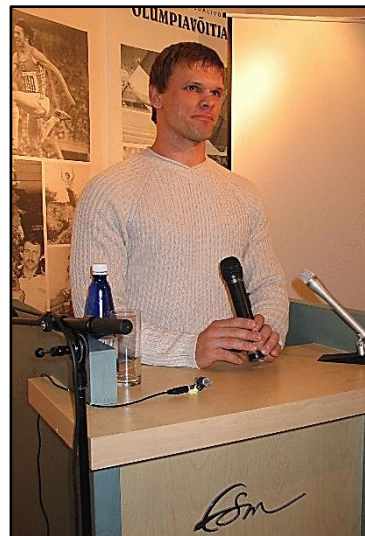
Värskeid trükiseid saab endale muretseda Spordimuuseumi müügipunktist kõigest 30 krooni eest.

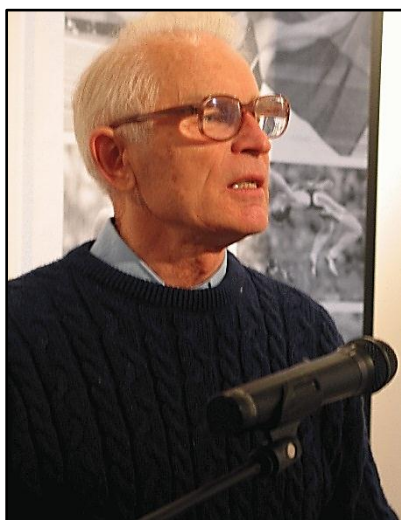
Neinar Seli

Aili Paju

Andrus Värnik

Hans Torim

Mart Paama

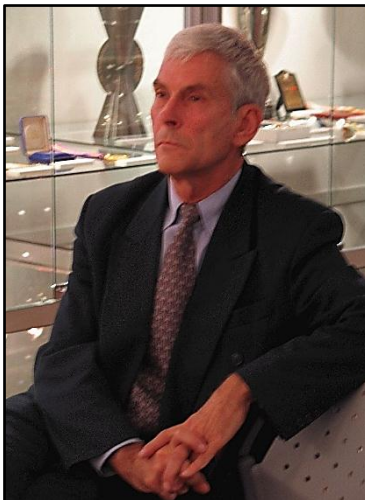
Kaupo Metsur

Raul Rebane

Vello Palm

Aarand Roos

Kergejõustikule pühendatud päeva teine pool kandis nime "Paiskajate päev", kus Ants Paju juhtimisel esinesid ettekannetega Erlend Teemägi, Raul Rebane, Aili Paju, Andrus Värnik ja Neinar Seli. Päev lõppes vabas vormis aruteluga kergejõustiku mineviku, oleviku ja tuleviku teemadel.

VABATAHTLIKUNA ATEENAS

Ille Palm

3. novembri seltsipäeval oli seltsikaaslaste ees **Kalju Pluutus**, kes oli üks kolmest Eestist Ateena OMile pääsenud vabatahtlikust, seejuures ainus, kes töötas vahetult võistlustega seotud kohas – korvpallihallis.

Kalju Pluutus Spordimuuseumis kuulajate ees

Kalju Pluutus rääkis, et tunneb ammust huvi olümpiamängude vastu ja püüab seda ideed propageerida. Ta tegi kehakultuuriteaduskonna lõpetamisel bakalaureusetöö olümpiamängudest ja mõtles välja selleteemalise lauamängu "Olümpiast olümpiani". Soov leida toetust selle väljaandmiseks pole leidnud vastukaja.

Ateenasse vabatahtlikuks minemise võimalusest kuulis Kalju Pluutus 2002. aastal ja saatis ka vastava avalduse. Esimene kontakt võeti temaga 2003. aasta detsembris, kui sai ka avaldada soovi, et tahaks olla korvpallivõistluste juures. 2004. aasta juunis helistati, et ta on arvatud mängude teenindajaks, kuid kohalesõit ja öömaja tuleb endal leida ja tasuda. Õnnestus saada öömaja õigeusu kiriku ühiselamusse peaaegu tasuta.

Töö seisnes pealtvaatajate teenindamises: kohale juhatamine, piletite kontroll, teadaanded, probleemide lahendamine, seejuures pidi olema rõõmus ja abivalmis. Selle kõrval nägi ta paarikümnet korvpallimängu, hiljem ka käsipalli.

Vabatahtlikuks soovijatelt tuli 160 000 avaldust, võeti umbes 50 000. Enamus vabatahtlikke olid siiski kreeklasted.

Kuulajatel oli rohkesti küsimusi, millele Kalju Pluutus vastas konkreetset ja asjalikult. Kõnelejal olid kaasas kõik ta "trofeed" – dokumendid, märgid, riietus, fotod. Ta oli Ateenas pidanud päevikut, mille tahaks avalikustada, et anda edasi õpetusi-kogemusi ja innustada ka teisi inimesi vabatahtlikuks pürgima. Ta imestas, et juba ilmunud olümpiaraamatus pole vabatahtlikest sõnagi.

KÄIK FILMIARHIIVI

Rein Järva

18. novembri pärastlõunal kogunesid seltsi Tallinna osakonna liikmed Filmiarhiivis. Kohale tuli 14 seltsi liiget ja külalisena **Kaupo Metsur**, mõnevõrra küll vähem loodetust, kuid kõik nad said torema filmielamuse osaliseks.

Seekord oli meie vastuvõtja hr. **Harald Raudi** valmis pannud kergejõustikufilmid. Kõige varasem filmiklipp ulatus 1920-ndate aastate algusesse. Veel oli mõningaid lõike vabariigi esimestest aastakümnnenditest, kuid põhilise osa arhiiviriigiuleil leiduvast moodustab nõukogude aja kergejõustikulugu. Seda ka lahke vastuvõtja meile demonstreeris. Mitmedki kohaletulnud said rõõmsa äratundmise osaliseks nähes filmilindil iseendid – tõsi, mitmed head aastakümned nooremana. Nii näiteks tõi Kaupo Metsur Eesti tollase merelainelise lipu all koondise staadionile matšiks lõunanaabritega ja Ilmar Pendre seiskas hoogsalt stopperi 100 m lõpujoonel.

Spordifilmide vaatamise tava võib veelgi jätkata. Arhiivi riulitel on neid linte piisavalt rohkesti ja vastuvõtja sõnade järgi oleme teretulnud järgmistelgi kordadel.

ERKI NOOL KOHTUS FÄNNKLUBIGA

Eesti Spordimuuseumis, kergejõustikunäituse vitriinide vahel oli 27. novembri õhtupoolikul eriti rahvarohke. Erki Noolega olid kohtuma tulnud tema Fännklubi ja teised austajad.

Kohtumist avades rõhutas Erki Noole Fännklubi president **Jüri Tiitus**, et võib-olla viimaseks jääv kohtumine oma iidoliga saab teoks just õiges paigas – Spordimuuseumis, kus parasjagu on kergejõustikunäitusel eksponeeritud kõik Erki üheksa senivõidetud tiitlivõistluste medalit. Loodetavasti on Fännklubi oma kaasaelamisega aidanud nende võitmist kergemaks teha.

Fännklubi president Jüri Tiitus (paremal) andmas Erki Noolele üle klubi lippu, teise lipu sai omale Spordimuuseum.

Siis andis **Erki Nool** oma sporditeest saali kogunenud ligi 70-le autajale põhjaliku ülevaate, rääkis medalivõitude tausta, analüüsis ebaõnnestumiste põhjusi ja meenutas oma treenereid ning spordikaaslasi.

Peale tutvumist Spordimuuseumi väljapanekutega nii kergejõustiku 95. juubelinäitusel kui ka püsiekspositsioonis vastas Erki kuulajate küsimustele. Väga emotsionaalne ja vahetu kohtumine kestis üle kolme tunni.

AASTAKOOSOLEK

28. novembril täitis Eesti Spordiajaloo seltsil 15. tegevusaasta. Sünnipäevale kogunenud poolesajale seltsikaaslasele andis ülevaate seltsi tegevusest ESAS-i esimees **Enn Mainla**.

Eesti Spordiajaloo Selts on kasvanud 120-liikmeliseks tegusaks ühenduseks. Võib kinnitada, et suurema osa viimastel aastatel ilmunud spordiajalooliste väljaannete koostajaks, autoriks või kaasautoriks on mõni seltsi liige. Tegevuse algaastatel ilmus kaks numbrit oma ajalehte "Spordilugu", mille asemele astunud Teataja on nüüdseks jõudnud 31. numbrini. Koos Spordimuuseumiga on välja antud 5 numbrit Toimetisi, kus on avaldatud terve

rida huvitavaid kirjutisi spordiajaloo eri tahkudelt. Seltsi eestvõttel on koostamisel spordi aastaraamatud lünga 1940–1955 täiteks.

Alates 1990. aastast on kõige väarikamate seast valitud seltsi auliikmeid. Senini on selle tunnustuse saanud **Aksel Tiik, Eugen Piisang, Ruudi Toomsalu, Oliver Puri, Aime Pärnakivi, Juhan Mandre, Ants Kala, Vambola Remmel, Heino Kask, Johannes Nittim, Arnold Vaiksaar, Kaljo-Mihkel Johannes, Valter Lenk, Lembit Koik ja Juhan Maidlo**. ESAS-i 16. auliikmeks valiti **Erlend Teemägi**.

ESAS V SPORDIAJALOO KONVERENTS

Värske auliige Erlend Teemägi pidas V konverentsi avaettekande

Eesti Spordiajaloo Selts tähistas oma 15. aastapäeva V spordiajaloo konverentsiga. Olümpiaaastal oli ettekanded olümpiateemalised.

Erlend Teemägi rääkis olümpiaraamatute muutumisest bestselleriks. Olümpiaraamatute tava sai alguse Berliini mängudest. Viimasel ajal ei lepita enam ühe raamatuga, kuid konkurents on küll tõstnud väljaannete ilmumise kiirust, kuid kahjuks kipub selle all kannatama sisukus.

Tiit Lääne võrdles spordiajakirjanike töötingimuste muutumist olümpiamängude kajastamisel ja rõhutas, et igal uuel mängul sünnivad ka uued spordiajakirjanduse olümpiarekordid.

Kaasaja tehnilise progressi üha kasvavat mõju kinnitas ka Raadio-TV-reporterite töomailt **Vello Lään**.

Rein Järva, rääkides Eesti korvpallist olümpiamängudel, avaldas arvamist, et osavõtt Berliini olümpiamängudest jääb suure tõenäosusega Eesti korvpallimeeskonna esimeseks ja viimaseks korraks mängida olümpiaareenil. Ta tõdes, et igal halval asjal on tavaliselt ka hea külg – NSV Liidu meeskonnas mängimata oleks jäänud eestlastel olümpiamängude korvpalliturniiridelt saamata 1 kuld-, 4 hõbe- ja 3 pronksmedalit.

Seda, miks Eesti maailmaklassi kerkinud laskurid ei läinud Berliini olümpiamängudele medaleid jahtima, selgitas **Jaak Valdre** tookordse Eesti Laskurliidu juhi Otto Sternbecki ainuisikulise otsusega. Eemalejäämise võimalikud motiivid kutsusid saalis esile elava diskussiooni.

VIIES KORD VILJANDIS

Mulgid on visa järjekindlusega asunud läbi uurima oma sõjajärgset spordiajalugu, et koostada järg paar aastat tagasi trükist ilmunud varasemale spordiloole. Spordialade ülevaadete koostajate ergutamiseks ja motiveerimiseks on regulaarselt organiseeritud spordiajaloo päevi. Viimane, juba viies ajaloopäev

Vaade saali. Esiplaanil ettekandjad Tõnu Sõlg ja Aita Peters.

toimus 30. novembril ja jätkati eelmine kord Rubo Kõverjala alustatud kergejõustiku käsitlemist. Seekord kuulati ära **Aita Peters** ja tõelise mammutettekande pidanud **Tõnu Sõlg**. Kiiruisutamise ajalukku tegi lühikese põike **Laine Tõlp**.

Kogu selle suure ettevõtmise initsiaator, Viljandimaa spordijuht **Ilmar Kütt** võis kokkuvõttes seekord juba optimistlikumalt tõdeda, et ajalookogumiku järmise perioodi materjal on juba suuremas osas laekunud ja jäänud on veel ainult mõned „sabad“.

KOHTUMINE HEINO SISASKIGA

Ille Palm

8. detsembri seltsipäeval Spordimuuseumis oli külas teenekas sporditegelane **Heino Sisask**. Kohtumise avas Seltsi esimees Enn Mainla, tutvustades lühidalt Heino Sisaskit kui kunagist Tartu spordi- ja linnajuhti, Eesti spordikomitee esimeest aastatel 1964–1974.

Heino Sisask jutustas elavalt oma lapse- ja koolipõlvest ning sporditeest. Pikemalt peatus ta oma tegevusel mitmesugustel juhtivatel ametikohtadel. Kõnelejal hästi meeles olevad mitmesugused laiemalt teadmata seigad olid eriti huvipakkuvad. Üksikasjalikult rääkis ta Soome presidendi Kekkoneni külaskäigust Eestisse 1964. aastal, sekeldustest seoses arenema hakkavate Eesti–Soome spordisuhetega, kokkupuudetest partei-, julgeoleku- ja sporditegelastega,

Heino Sisask

... ja grupp tema kuulajaid.

sõitudest suurvõistlustele ja muust.

Vastates küsimustele, rääkis ta lisaks pikemalt veel enda väljavahetamise tagamaadest ENSV Spordikomitee esimehe kohalt 1974. aastal ning Kekkoneni kohtumisest Ruudi Toomsaluga.

Heino Sisaski hea mälu ja elav jutustamismaneer tekitasid huvi tema mälestuste pikemaks süsteemseks lindistamiseks, milleks härra Sisask ka nõusoleku andis.

KOGUGEM VÕIDU SPORDIAJALOOList TEATMEMATERJALI!

Eesti Spordimuuseum koostöös Eesti Spordiajaloo Seltsiga kuulutab välja **XXVIII spordiajaloolise teatmematerjali kogumise võistluse.**

Spordimuuseum on huvitatud töödest, mis käsitlevad spordiliitude, -ühingute, -seltside, -klubide ja kehakultuurikollektiivide ajalugu, kohalikkude kehakultuuri- ja sporditegevust (linnas, maakonnas, alevis, külas jne.), spordibaaside väljaarendamist, väljapaistvate sportlaste, treenerite, spordijuhtide ja -aktivistide elu ja tegevust jms.

Enne Teist Maailmasõda tegutses Eestis mitusada spordiseltsi ja -osakonda, millest paljude kohta on andmed veel väga lünklikud või puuduvad koguni. Väga vajalikud on materjalid spordi-erialaliitude ja maakondade spordiliitude tegevuse kohta. Samuti ootavad sügavamalt käsitlemist Eesti Spordi Keskliidu, Eesti Olümpiakomitee, Kehakultuuri Sihtkapitali Valitsuse (ja nende juhtide) tegevus. Vajalikud on andmed noorte sportlikust vaba aja veetmisest, skautide-gaidide ja noorkotkaste-kodutütarde sportlikest ettevõtmistest, sporditööst koolides, kõrgemates õppeasutustes jne. Siiani on üsna lünklikult uuritud spordielu Eesti Kaitseväes, politseis, kaitseväes, samuti tuletõrje-, hariduse-, karskus- ja teistes sporti oma tegevuse osaks pidanud seltsides.

Varasemat perioodi käsitlevate ülevaadete kõrval on teretulnud tööd traditsiooniliste spordiürituste (piirkondlikud spordimängud, mitmesugused jooksud, orienteerumisüritused, suusamatkad-maratonid, auhinna- ja mälestusvõistlused jne.) ja rahvaspordi tegevusmailt. Oodatud on ülevaated spordiföderatsioonide ja -seksioonide töö kohta mingil perioodil või valdkonnas. Nüüd, kus spordisüsteem on pöördunud tagasi 1940. a. katkenud rajajoontele, oleks viimane aeg fikseerida vahepealse viiekümne okupatsioonista jooksul juhtunu (kes?, miks?, millal?, kus?, kuidas? jne.), et anda tõene hinnang sellele perioodile. Teatavasti olid dokumentaalsed ja statistilised andmed sageli tegelikkust lakeerivad.

Ei tohiks tähelepanuta jätta ka viimast 13 aastat – taasiseseisvusaja sündmusi, sealhulgas spordialaliitude (taas-)loomist ja lülitumist rahvusvahelisse spordiliikumisse, uute ja uuenenud spordiseltside ja -klubide tegevust, saavutusi

jne. Värskest kirja pandud ülevaade on kindlasti täpsem kui aastate tagant meenutatu.

Dokumentaalsete uurimuste kõrval on hinnatud ka ainult isiklikele või kogutud mälestustele baseeruvat tööd.

Tööde maht ei ole piiratud. Masinkirja puhul ootame esimesi eksemplare. Arvutikirja puhul palume teksti ka flopikettal. Esitatu väärtust tõstavad illustratsioonid (joonised, skeemid jne.), hea vormistus ja lisamaterjalid (fotod, dokumendid, trükised, esemed jne.) antud teema kohta. Kõik materjalid jäävad muuseumi kogudesse. Paremate tööde autoreid premeeritakse. Võistlustööde esitamise viimane **tähtaeg on 2004. aasta 31. märts.**

Juhiste ja täpsema info vajadusel palume astuda kontakti Spordimuuseumiga aadressil Rüütli 15, 51010 Tartu, tel. 07/300754 või 07/300750, fax 07/300763, E-mail: info@spordimuuseum.ee

NATUKE JUTTU RAHAST

Liikmemaksu on võimalik tasuda või saata seltsi juhatusele Spordimuuseumi (Rüütli 15, Tartu 51007) kas seltsi esimehele Enn Mainlale (tel. 7300754, 56497632, fax 7300763, E-mail: esas@spordimuuseum.ee) või laekur-varahoidjale Rait Männikule (tel. 7300771, 5119269, E-mail rait@spordimuuseum.ee), Tallinna osakonna liikmetel oma osakonna laekurile. Loomulikult on võimalik (ja ka soovitav) liikmemaks ka kanda üle Eesti Spordiajaloo Seltsi arveldusarvele nr. 10152001602002 Eesti Ühispanka (kood 401).

Ootame tegusid, eriti võlglastelt! Lähemal ajal on juhatusel plaan vaadata üle liikmemaksude laekumine ja võtta vastu otsus võlglaste suhtes. Tahaks loota, et järgmist Teatajat on põhjust saata kõigile senistele liikmetele.

ÕNNITLEME 2005. AASTA JUUBILARE!

∞ 85 ∞

TOOMAS ARING
HEINRICH SAVO
ARVED OKSAAR

7. mail
19. juulil
6. detsembril

∞ 80 ∞

EVI KRASS
HELGA KALA
EVALD MÄEPALU

21. mail
12. oktoobril
8. detsembril

∞ 75 ∞

HANS TORIM
VILLI EHATAMM
JUHAN MAIDLO
AGO MARKSOO
VLADIMIR ŽULIN
HEINO MAHLAPUU
OSVALD MÖTTUS
OLAF LANGSEPP
FRANZ JOSEPH

25. veebruaril
24. juunil
9. juulil
18. juulil
11. septembril
19. septembril
19. oktoobril
25. oktoobril
24. detsembril

∞ 70 ∞

VALDUR TAMMING
EERIK MÜTS
AGO KALLANDI
ANTS MÄNNISTE
LEMBIT PETTAI
AIME PÄRNAKIVI
KALEV SALUR
MAI LUIK
PEETER KASEOJA

8. jaanuaril
10. jaanuaril
8. veebruaril
14. märtsil
20. märtsil
5. juulil
18. oktoobril
16. detsembril
26. detsembril

∞ 65 ∞

MALLE RANNE
AARAND ROOS

31. märtsil
28. mail

∞ 60 ∞

REIN JÄRVA

31. augustil

∞ 55 ∞

VALDEKO KALMA
RENE RINALDO

11. juulil
17. septembril

∞ 40 ∞

REELE REMMELKOOR

29. oktoobril

∞ 25 ∞

KALJU PLUUTUS
AILAR ANTON

9. veebruaril
30. mail

□ □ □ □ □ □ □

**Eesti Spordiajaloo Selts tänab Eesti Kultuurkapitali
seltsi tegevuse toetamise eest!**

□ □ □ □ □

**Eesti Spordiajaloo Seltsi Teataja nr 32
koostas ja toimetab Enn Mainla**